

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain joukkoliikenneluvan myöntämisen ja liikenneluvan peruuttamisen edellytyksiä sekä taksojen vahvistamista koskevaa säännöstä. Lupaviranomaisen harkintavaltaa ehdotetaan lisättäväksi arvioitaessa liikennelu-

van myöntämisen edellytyksenä olevaa hyvämaineisuuden vaatimusta. Oikeushenkilölle myönnetyn taksi- tai sairaankuljetusluvan peruuttamisen edellytyksiä ehdotetaan täsmennettäväksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1997 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/91), jäljempänä *henkilöliikennelaki*, 9 §:ssä (662/94) säädetään joukkoliikenneluvan myöntämisen edellytyksistä. Luvan myöntämisen edellytyksinä ovat hyvä maine, riittävä vakavaraisuus ja säädetty ammatillinen pätevyys. Pykälän 3 momentissa säädetään joukkoliikenneluvan myöntämisen edellytyksenä olevasta hyvämaineisuuden vaatimuksesta. Momenttia sovelletaan myös taksi- ja sairaankuljetuslupaun. Sen mukaan hakijan tai liikenteestä vastaavan henkilön ei katsota täyttävän hyvämaineisuuden vaatimusta eikä hänelle siten voi myöntää liikennelupaa, jos hänet on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta tai, jos hänet on vähintään kolmesti viimeksi kuluneen vuoden aikana tuomittu sakkorangaistukseen laissa erikseen mainittujen säännösten ja määräysten rikkomisesta.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka antaisi lupaviranomaiselle harkintavaltaa hyvämaineisuutta arvioitaessa. Lu-

paviranomaiselle annettaisiin mahdollisuus ottaa huomioon rikosten laatu, tekotapa ja muut olosuhteet arvioitaessa hakijan sopivuutta harjoittamaan henkilöliikennettä. Voimassa olevan säännöksen soveltaminen on voinut käytännössä johtaa kohtuuttomiin lopputuloksiin. Tarkoituksena olisi lisätä joustavuutta erityisesti taksi- ja sairaankuljetuslupia uudistettaessa ja niiden peruuttamista harkittaessa. Lain soveltaminen on näiden liikennemuotojen osalta johtanut käytännössä toisinaan liian ankariin seuraamuksiin sen takia, että niissä luvanhaltija usein toimii itse myös kuljettajana.

Henkilöliikennelain 11 §:ssä säädetään taksoista. Liikenneministeriö voi tarvittaessa vahvistaa taksitaksan, sairaankuljetustaksan ja linjaliikenteen valtakunnallisen sarjalipputaksan. Pykälän 2 momentissa säädetään sovellettavasta taksasta silloin, kun sairasautoa käytetään muuhun kuin sairaankuljetukseen. Tämä momentti ehdotetaan kumottavaksi. Henkilöliikennelain 6 a §:n 6 momentin mukaan sairaankuljetuslupa oikeuttaa harjoittamaan sairaankuljetusta yhdellä sairasautolla koko maassa Ahvenanmaata lukuun ottamat-

ta. Koska sairaankuljetuslupa ei oikeuta harjoittamaan muuta liikennettä kuin sairaankuljetusta, on säännös käynyt tarpeettomaksi.

Henkilöliikennelain 20 §:ssä säädetään liikenneluvan peruuttamisesta. Pykälän 3 momentin mukaan lupaviranomaisen on pääsääntöisesti peruutettava oikeushenkilölle myönnetty taksilupa ja sairaankuljetuslupa, jos yritys myydään tai muutoin vastiketta vastaan siirretään ja lupaviranomaisen hyväksymä liikenteestä vastaava henkilö on lakannut tai lakkaa hoitamasta hänelle tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä.

Säännöksen taustana on ollut tarve selkiinnyttää luvan myöntämiskäytäntöä siten, että lupia voitaisiin myöntää paitsi luonnollisille henkilöille myös yhtiöille ja muille oikeushenkilöille. Samalla on kuitenkin ollut tarpeen estää yhtiöille myönnettyjen lupien myynti, koska sen salliminen olisi ristiriidassa tarveharkintaisen lupajärjestelmän kanssa. Toisaalta on haluttu säilyttää mahdollisuus luvan siirtoon sukupolvenvaihdostilanteissa samoin kuin antaa taksiautoilijan tyttärelle tai pojalle mahdollisuus jatkaa vanhempansa elinkeinoa tämän kuoleman jälkeen.

Käytännössä lakia on sovellettu liian jäykästi. Kaikki lupaviranomaiset eivät ole pitäneet mahdollisena, että lain sanat "...lakkaa tai on lakannut.." voisivat tarkoittaa myös myynnin jälkeen tapahtuvaa liikenteestä vastaavan henkilön vaihtumista. Tämän takia säännöksen kiertämisessä on onnistuttu silloin, kun yhtiön myynti ja liikenteestä vastaavan henkilön vaihtaminen ovat tapahtuneet eri aikaan. Säännöstä on myös voitu kiertää siten, että yritystä ei ole kokonaisuudessaan myyty, mutta sen määräämisvalta on luovutettu toiselle.

Momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että lupaviranomaisen mahdollisuuksia peruuttaa oikeushenkilölle myönnetty liikennelupa lisättäisiin ja siten entistä paremmin estettäisiin lupien myynnillä tapahtuva keinottelu. Säännöstä täsmennettäisiin niin, että siitä selvästi ilmenee liikenteestä vastaavan henkilön vaihtumisen voivan tapahtua myös luovutustoimen jälkeen. Yhtiön määräämisvalta katsottaisiin siirtyneeksi, jos avoimen yhtiön osakkuus tai osakeyhtiön osake-enemmistö luovutetaan tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies vaihtuu.

Nykyisin on voimassa 297 oikeushenkilölle myönnettyä taksilupaa.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenneministeriössä virkatyönä. Esitysluonnoksesta on hankittu lausunnot keskeisiltä valtion ja kuntien viranomaisilta, alan etujärjestöiltä sekä muilta asiantuntijatahoilta.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1997.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä 15 päivänä helmikuuta 1991 annetun lain (343/91) 11 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetussa laissa (662/94) sekä

muutetaan 9 §:n 3 momentti ja 20 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat mainitussa 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetussa laissa, seuraavasti:

9 §

Joukkoliikenneluvan myöntämisen edellytykset

20 §

Liikenneluvan peruuttaminen

Hakijan tai liikenteestä vastaavan henkilön ei ole katsottava täyttävän 1 momentissa säädettyä hyvämaineisuuden vaatimusta, jos:

1) hänet on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta; tai

2) hänet on vähintään kolmesti viimeksi kuluneen vuoden aikana tuomittu sakkorangaistukseen työ- tai palkkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, ajo- ja lepoaikojen noudattamista taikka liikenne- tai ajoneuvoturvallisuutta koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta ja

rikokset osoittavat hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan luvanvaraista henkilöliikennettä.

Lupaviranomaisen on peruutettava oikeushenkilölle myönnetty taksilupa tai sairaankuljetuslupa, jos yritys myydään tai muutoin vastikkeellisesti luovutetaan ja lupaviranomaisen hyväksymä liikenteestä vastaava henkilö tällaisen luovutuksen yhteydessä tai sitä ennen on lakannut taikka sen jälkeen lakkaa tosiasiallisesti hoitamasta hänelle tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä. Yritys katsotaan myydyksi tai vastikkeellisesti luovutetuksi, jos yrityksen osakkuuteen tai osakkeiden omistukseen perustuva määräamisvalta siirtyy tai on siirtynyt. Lupaa ei kuitenkaan peruuteta, jos ostaja tai muu siirronsaaja täyttää 9 b §:n 1—3 momentin taksiluvan ja sairaankuljetusluvan saamisen edellytykset ja jos siirron kohteena oleva lupa on myönnetty ennen 1 päivää maaliskuuta 1991.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1997.

Helsingissä 1 päivänä marraskuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Tuula Linnainmaa*

Laki

luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä 15 päivänä helmikuuta 1991 annetun lain (343/91) 11 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetussa laissa (662/94) sekä

muutetaan 9 §:n 3 momentti ja 20 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat mainitussa 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetussa laissa, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Joukkoliikenneluvan myöntämisen edellytykset

Hakijan tai liikenteestä vastaavan henkilön ei ole katsottava täyttävän 1 momentissa säädettyä hyvämaineisuuden vaatimusta, jos:

1) hänet on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta; tai

2) hänet on vähintään kolmesti viimeksi kuluneen vuoden aikana tuomittu sakkorangaistukseen työ- tai palkkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, ajo- ja lepoaikojen noudattamista taikka liikenne- tai ajoneuvoturvallisuutta koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta.

11 §

Taksat

Kun sairaautoa käytetään muuhun kuin sairaankuljetukseen, kuljetuksesta saa periä enintään takseille vahvistetun taksan mukaisen maksun.

9 §

Joukkoliikenneluvan myöntämisen edellytykset

Hakijan tai liikenteestä vastaavan henkilön ei ole katsottava täyttävän 1 momentissa säädettyä hyvämaineisuuden vaatimusta, jos:

1) hänet on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta; tai

2) hänet on vähintään kolmesti viimeksi kuluneen vuoden aikana tuomittu sakkorangaistukseen työ- tai palkkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, ajo- ja lepoaikojen noudattamista taikka liikenne- tai ajoneuvoturvallisuutta koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta ja

rikokset osoittavat hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan luvanvaraista henkilöliikennettä.

11 §

Taksat

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

*Liikenneluvan peruuttaminen**Liikenneluvan peruuttaminen*

Lupaviranomaisen on peruutettava oikeushenkilölle myönnetty taksilupa tai sairaankuljetuslupa, jos yritys myydään tai muutoin vastiketta vastaan siirretään ja lupaviranomaisen hyväksymä liikenteestä vastaava henkilö on lakannut tai lakkaa hoitamasta hänelle tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä. Lupaa ei kuitenkaan peruuteta, mikäli ostaja tai muu siirronsaaja täyttää lain 9 b §:n 1—3 momentin taksiluvan ja sairaankuljetusluvan saamisen edellytykset ja siirron kohteena oleva lupa on myönnetty ennen 1 päivää maaliskuuta 1991.

Lupaviranomaisen on peruutettava oikeushenkilölle myönnetty taksilupa tai sairaankuljetuslupa, jos yritys myydään tai muutoin vastikkeellisesti luovutetaan ja lupaviranomaisen hyväksymä liikenteestä vastaava henkilö tällaisen luovutuksen yhteydessä tai sitä ennen on lakannut taikka sen jälkeen lakkaa tosiasiallisesti hoitamasta hänelle tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä. Yritys katsotaan myydyksi tai vastikkeellisesti luovutetuksi jos yrityksen osakkuuteen tai osakkeiden omistukseen perustuva määräamisvalta siirtyy tai on siirtynyt. Lupaa ei kuitenkaan peruuteta, mikäli ostaja tai muu siirronsaaja täyttää lain 9 b §:n 1—3 momentin taksiluvan ja sairaankuljetusluvan saamisen edellytykset ja siirron kohteena oleva lupa on myönnetty ennen 1 päivää maaliskuuta 1991.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1997.
